

Název diplomové práce, abstrakt a klíčová slova v českém jazyce

Název

Ústavněprávní regulace výjimečného stavu v právním státě

Abstrakt

Předložená práce se zaměřuje na mimořádné reaktivní právní instrumenty určené k řešení krizí, mezi něž řadíme zejména výjimečný stav a rovněž právo na odpor, které se od prvního z uvedených institutů liší v tom ohledu, že se jej v podmínkách demokratického právního státu nemohou dovolat orgány veřejné moci, nýbrž pouze občané coby subjekty podřízené její autoritě. K hlavním cílům práce patří rigorózně prozkoumat pojmy výjimečného stavu a práva na odpor a jejich vztah a podat odpověď na otázku, zda mají být jimi označené instituty v podmínkách právního státu regulovány v pozitivním právu nebo jinak uznány. V kapitole věnované výjimečnému stavu zkoumáme pojmy krize a výjimečného stavu, prezentujeme různé typologie tohoto institutu, ukazujeme kontroverze, konfuze a problémy, které jsou s ním spojeny, představujeme možné reakce veřejné moci na mimořádné škodlivé situace a posuzujeme jejich přednosti a nedostatky. V návaznosti na závěr, že výjimečný stav by měl být upraven v pozitivním právu, následně věnujeme pozornost otázce, jakým způsobem a v souladu s jakými zásadami by do něj měl být inkorporován. V této souvislosti předkládáme tezi, že by měl být zakotven formou dvoustupňové regulace, která kombinuje enumerativní výjimečné stavy s výjimečným stavem obecným. Jelikož však sebeširší regulace výjimečného stavu nemůže vyloučit potřebu jednání *ultra vires* nebo *contra legem*, zkoumáme v další podkapitole, zda a za jakých předpokladů může být nadpozitivní výjimečný stav legitimní a na bázi jakých důvodů. V kapitole zaměřené na právo na odpor po provedení potřebných úvodních terminologických distinkcí stručně popisujeme, jak se vyvíjel postoj k právu na odpor napříč dějinami od starověku po současnost. Následně představujeme a vyhodnocujeme hlavní argumenty, jež lze uvést vůči němu a na jeho obhajobu, abychom mohli zaujmout odůvodněné stanovisko k otázce, zda takové právo má nebo nemá být v podmínkách právního státu uznáno či dokonce pozitivně zakotveno (a případně jak). Závěrem argumentujeme, že právo na odpor má v soustavě právního státu své místo jako nejkrajnější myslitelný prostředek jeho ochrany.

Klíčová slova

Výjimečný stav, nouzový stav, právo na odpor, krize, právní stát